

გაზეთის ფასი

გაზეთით ტფილისში	გაუგზავნელათ:
და გარე ადგილებში:	
ერთის წლისა — 7 მან.	— — — 6 მან.
ნახევარის წლისა — 4 —	— — — 3 — 50 კ.
სამის თვისა — 2 — 50 კ.	— — — 2 —

კალკულის ნუმერის გაუგზავნელათ — 3 შაური.
 „დროება“ გამოდის კვირაში ერთხელ, პარასკევებით.

დროება

ხელის-მოწერა მიიღება:

ტფილისში „დროების“ რედაქციის კანტორაში, მელიქი-
 შვილის და კაპ. სტამბაში, ხანის ქუჩაზე, ბებუთოვის სახლში,
 ტფილისის გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: ВЪ ТИФЛИСѢ. ВЪ
 КОНТОРУ РЕДАКЦІИ ГРУЗИНСКОЙ ГАЗЕТЫ „ВРЕМЯ“.
 რედაქციის კანტორაში მიიღება ყოველ-გვარი **განცხადება**
 სხვა და სხვა ენებზედ. ფასი განცხადების დაბეჭდვისათვის ჩვეულ-
 ბრების ასოებით გაზეთის სტრიქონზედ 8 კაპ.

საკოლონიკო და სალიტერატურო გაზეთი.

განცხადება

გაზეთის „დროების“ გამომცემი

1869 წელში.

1869 წელს გაზეთი „დროება“ გამოიცემა იმავე პროგრამით, როგორც წარსულს
 წლებში გამოდიოდა და იმავე რედაქტორის და გამომცემლის ხელში-

ხელმოსაწერი ფასი:

გაზეთით ტფილისში	გაუგზავნელათ
და გარეშე ადგილებში:	
ერთის წლისა	7 მანეთი — 6 მანეთი.
ნახევარის წლისა	4 — — 3 — 50 კაპ.
სამის თვისა	2 — 50 კ. — 2 —

„დროება“ გამოდის კვირაში ერთხელ პარასკევებით.

ხელიწმინდა:

ტფილისში „დროების“ რედაქციის კანტორაში მელიქი-შვილის და კაპ. სტამბაში. ხა-
 ნის ქუჩაზე, ბებუთოვის სახლში.
 ტფილისის გარეშე მცხოვრებთა შეუძლიანთ მოითხოვონ ამ ადრესით: ВЪ ТИФЛИСѢ.
 ВЪ КОНТОРУ РЕДАКЦІИ ГРУЗИНСКОЙ ГАЗЕТЫ „ВРЕМЯ“.

შინაარსი:

— ტფილისი. — პოლიტიკა: — ანგლია. — მელ-
 გია. ისპანია. — სხვა და სხვა ამბავი. — რამდენი-
 ძე სურათი მოთხოვნიდან ბერითა. — მან-
 ცხადებანი.

ტფილისი.

მისი იმპერატორებითი შმალღესობა ხელმ-
 წიფე დიდი მთავარი მისიელ ნიკოლოზის ძე
 მოზრძანდა შალაქს სამშაბათს 1-ს ოქტომ-
 ბერს ნაშუადღევს საათის მეხუთის ნახევარზე.

რამდენიმე სურათი მოთხოვნიდან

„გარიტია“

(თხზულება ბ. წერეთლისა).

მ — სიღვან ოცვერსტზე მდინარე რიონი
 პირს იქცევს ზღვისაკენ. ამ ალაგას იმაში ჩა-
 რბის გივი შვირილა, რომელსაც თითქოს მძ-
 ლაფრობით გაუხრია დასავლეთისკენ ჩრდი-
 ლოეთით მომდინარე რიონი. აქ შვირილის
 ვიწრო ქალები უეცრათ გაფართოვდებიან და
 ზღვამდის დაეფინება თვალგაღუწვდენელი
 მშვენიერი რიონის ქალა. შვირილის ერთ
 მხარეზე გაბმულან სქელი ტყით მოსილი
 სერები. სხვა ხეებს შორის ამ სერებზე სიამ-
 პარტანით წამოუყვიათ თავი ცაცხებებსა და
 ფულუროიან კაკლის ხეებსა. იმათ გარშემო-
 სდგომიან რაზმ-რაზმით ლოტნარი და თავ-
 ქაჩორა რთხმელის ხეები, რომლებსაც გვე-
 ლსავით კვლავნით შემოაჭვევიან ყურძნის
 ვაზები და გაწულან იმათ ტოტებში.

მდინარის პირიდან ცოტათ მოშორებით
 აღიმართება ერთი გორაკი, რომელიც ძალია
 ერჩევა სხვა გორაკებში. ამ გორაკზე ფარ-
 თო ველი; რომელიც შემოეკაეებინათ მაღალი
 თავწამწვეტებული სარის ლობითა და შიგ
 ესახლა მებატონე.

შოში ერთგან დგას ოდა (მებატონის სა-
 ხლი). ეს არის ფიცრული სიძველისაგან გა-
 შვეებული ოთხ-კუთხი სახლი, დაბჯენილი
 ხის ბოძებზე. წინ ორი პატარა სანათურები
 აქვს გამოჭრილი და ბალკონით შეჩერებია
 სახლების გროვას, რომელნიც ცოტა მოშო-
 რებით არიან დადგმულნი შიგ ეზოშივე. მა-
 ლკონს ხარისა დაძველებია; თითო ოროლა
 რიკულიობლათ დარჩენილან, სხვანი ჩაცვიფრ-
 ლან ასი წლის ბებრის კბილებით. მდს
 მიდგმული აქვს ხის კიბე, რომელსაც სა-

ფეხურები ზოგან ჩამტერევიან და ოდაზე მი-
 მავალმა კაცმა უნდა დიოთხოს, თორემ ისე
 ვერ გაჰბედავს შესვლას, რადგან ეშინიან,
 შიგ არ ჩამტერეს.

მდსა გდაფარევიან მწვანე ხავის სახურავით
 რომ შეხედო, იტყვი, რაც მამა პაპის დროს
 გადახურულა, მას აქეთ ხელი აღარავის უხ-
 ლია ამ ყავრის სახურავისათვისო. პიდეც იმი-
 ტომ მდს ბანი მიწათ გამხდარა და
 ზედ ხავს დაუგია მწვანე ხალიხა.
 ზოგან ყავრს სიღამლით ველარ გაუ-
 ძლია, ჩამტყდარა და დიდი ფარღა-
 ლები დაუტოვებია. როცა წვიმა მოვ-
 დოდა, ოდის ოთახებში წყლის შადრე-
 ვანები გაჩნდებოდა ხოლმე. ამ დროს ქვაბ-
 ბით და ხის ლანგრებით გაავსებდნენ ოთა-
 ხებს, რომ შადრევის წყალი ლანგრებში
 მოგროვილ იყო და პოლზე ნავით საცურა-
 ვი ტბა აღარ დამდგარიყო. შიგ ოდაში ოთ-
 ხი ოთახი იყო და კედლის ჯუჯურუტანები
 დაწერილ ქალღვლებით იყო გაკრული. რომე-
 ლიც უფრო დიდი ოთახი იყო, იქ ეკიდა
 წმინდა ბიორგის ხატი და იმის გვერდზე პას-
 კეიჩი, რომლის ცხენი სულ ერთიანათ ფა-
 რავდა იქვე დახატულს იმის ჯარსა. მეორე მხრით
 იყო მიკრული მამარ დედოფლის სურათი.
 მთახის სიგძეზე ერთი კედლიდგა მეორე კე-
 დლიდგე ჩაუყვებოდა დიდი ტახტი, რომელ-
 ზედაც გაუფინათ დამცველებული და ერ-
 თი წლის გაუბერტყელი ხალიხები.

შუა ტახტზე ქვეშაგებელი იყო დაწო-
 ბილი ქერამდის და ზედ ერთი წლის გაურე-
 ცხელი ზეწარი ჰქონდა გადაფარებული. ტახ-
 ტის პირდაპირ იყო ამართული გათლილი ქვის
 ბუხარი, რომელსაც პირი ისეთნაირათ დაელო,
 რომ კაცი თავმოუხრელოთ შიგ შევიდოდა და
 გამოვიდოდა. ბუხრის ქვეზე ირმები და ხეები
 იყო გამოკოდლი. ძირს პოლზე დანით და-
 ჩეხილი პატარა სამფეხა სკამები იდგნენ.

პოლიტიკა.

ანგლია.

შალღების ამომრჩელობის კა-
 ნონი. ანგლიაში აღმომრჩევლების სი-
 ების შემოღებულნი აქამდინ უარს ამბობდ-
 ნენ ამაზედ: აღმომრჩევაში ქალებს უნდა მიე-
 ცესთ მონაწილეობის მიღების ნება თუ არა,
 როდესაც სხვა კანონიერი დაბრკოლება არა
 არის რა? ამ აზრს რევიზორები შემოღებულ-
 ნი ამტკიცებდნენ ამითა, რომ თუ პარლამენტს
 სდომებოდა ქალებისათვის ადგილის მიცემა
 აღმომრჩევაში, მაშინ პარლამენტის აქტში იხ-
 მარებდნენ სიტყვას personne (გვამი, პირი) და არა
 man (კაცი). შალღები, რომელთაც სურთ აღ-
 მორჩევაში მონაწილეობის მიღება, აგრეთვე
 ამტკიცებენ, რომ სიტყვა man ეკუთვნის რო-
 გორც მამა-კაცსა, აგრეთვე დედაცასა, და
 ამითი იმართლებენ თავსა. როგორც სწარმო-
 ებს შემოხსენებული კანონის განრკვევა, სხანს
 შემდეგადგან: მანჩესტერის ქალაქის სამჯავ-
 როში 15-ს ოქტომბერს იყო განსაკუთრები-
 თი შეკრებილება სამოქალაქო რჩევისა, მმარ-
 თებლობის რევიზორის თანდასწრებით, რო-
 მელსაც ჰქონდა მინდობილი გამჩნჯეა აღ-
 მორჩევლების სას. ნ. 750 კ. — ლომი-
 ნიკ აკმაყოფილებდნენ კანონში მოხსენებულს

მდის პირდაპირ ორმოც ნაბიჯზე სხვა
 სახლებს მოეგროვებინათ თავი. ამ სახლებში
 სახაბაზეც იყო, საქათმეცა, საღორეცა და ბოსე-
 ლიცა. იმათ შუა ერთი ყველაზე მოზრდილი
 ფიცრული სახლი გამოქიმულ იყო ჩალით
 გადახურული. ეს იყო საჯალაბო, ანუ სამზა-
 რეულო, საიდგანაც მუდამ ბულქვით ამოდი-
 ოდა ხოლმე კომლი: გინდ ზამთარი ყოფი-
 ლიყოს, გინდა ზაფხული. . . . .

ამ ოჯახს ოდესმე პატრონობდა ერთი მე-
 ბატონე, გერათ ბაკურიძე. ღეთის მადლით
 გლეხები ბევრი ჰყავდა და იმათი ნაოფლარი
 პური და ღვინო ბელლებს და სასიმიდლებს
 ჰქრამდის უყვებოდა. მთ ბევარა, თუ მამულის
 ღვინო ბევრი მოსდიოდა. ამდენ ხორავისა-
 ტრონსა რომ დიდი ჰქამაც არა სცოდნიყო,
 მაინც შეეჩვეოდა, უეჭველია. მართლაც კარგ
 პურმარლის კაცს ეძახოდნენ. სმა-ჰამა ლა-
 ზათიანი იცოდა, განსაკუთრებით ღვინოს ეძა-
 ლებოდა, თუცა ძვირად ნახავდა ვინმე სიმ-
 თერალით გაფიჭებულსა; მაგრამ თვალები კი
 მუდამ ჰქონდა აპრიადებული და პირზე წი-
 თელი ვაშლის ფრათ იყო ხოლმე წამოჭენ-
 ბული. ამ კეთილ-ცხოვრებაში ბაკურიძეს ბევ-
 რი საზოგადო არა ჰქონდა რა. მხოლოდ თა-
 ვის გასართობლათ უყვარდა ნადირობა: ზამ-
 თრით საკურდლოათ და ხოხობზე დადიოდა;
 ზაფხულ კი მწვერებზე. იმის განიერ ეზოს
 მწვერამებებები ჰფლობდნენ. და თუ არ
 ცხენოსანი; ქვეითი კაცი ახირებულათ ვერ გა-
 ჰბედავდა იმ ეზოში გაჰქანებას. ასე გასინჯე,
 ძალღებს ცხენისთვისაც ბევრისთვის მოველი-
 ჯათ კული. მარტა ქორისა და მიმინოებისა-
 თვის წელიწადში ორასი ფრთა ქათამი უნდა
 გაეწვეცათ. ტყვილათ კი არ კაპასობდა ოჯა-
 ხის მოახლე დიდვარდისა: „ცუცხლი და ნაე-
 თიც უჭამათ მაგ ქორ-მიმინოებსაო, რაც მა-

ცენის ყოველ პირობებსა, თხოულობდნენ
 აღმომრჩევლობის ნებასა. რევიზორმა, რო-
 მელმაც განიხილა აღმომრჩევლობის ყოველი
 კანონის დაწესებანი სტატუტიდგან მოკიდე-
 ბული, რომელიც იყო გამოცხადებული ბენ-
 რისი VI-სის ხემწიფობის მერვე წელსა,
 1867 წლამდინა, გადასწევითა, „რომ შე-
 უძლებელია დამტკიცება ამისი, რომ ანგლი-
 აში ქალებს ჰქონდესთ როდესმე აღმომრ-
 ჩევლობის ნება, რომელსაც ახლა თხოულო-
 ბენ; და თუ კანონთა დამწესებლებს ჰქონდათ
 აზრში 1867 წლის პარლამენტის აქტით შე-
 მოვტანათ ამ გვარი შესანიშნველი ცვლილე-
 ბა, მაშინ უეჭველად ამას გამოსთქვამდნენ
 ცხადათ და გარდაწვევითა“. მაგრამ რადგანაც
 კვლავაც კი ვერა ეპოულობ ამ განზრახვი-
 სასა, ამიტომ მე მოვალე ვარო, სთქვა რევი-
 ზორმა, უარეყო ამ გვართხოვნასა, და ჩემი
 ამხანაგიც უფ. ბაუკეტი, სრულებით თანხმა
 არის ჩემს ჰაზრზედ იმ საგანზედ, რომელზე-
 დაც ვლაპარაკობთ. მე თანხმა ვარ ამხანა-
 ცა, თუ მოთხოვნილთა ნებაც იქნება, რომ მი-
 ესცე ეს საქმე სააპელაციო პალატას სრუ-
 ლებით გადასაწყვეტლათა და მაქვს იმედი,
 რომ მალეც გარდასწყვეტს, ასე რომ, ვიდრე
 ახალი აღმომრჩევილი მოიხმარებინ თავიანთ
 1867 წელსა მიკვეთულს ნებასა, პალატის გა-

გათ ქათამები არ შემარჩინესო! დღისით და ღა-
 მით სულ წიწილების ზრდაში ვარ, მაგრამ
 არა მეშველარა ოჯახს კვალი ვერ დაეჩინე
 ჩემი ნაშრომითო“. ხან, და ხან, როცა ძალიან
 გააჯავრებდნენ, ჩუმათ ჯოხსაც უღელვებდა
 ხოლმე თავში ქორსა და მიმინოს, ასე რომ
 წლითი წლობამდე იმის ხელისგან ხუთი ექ-
 ვისი ქორი და მიმინო მაინც უნდა მომკვდა-
 რი იყო. შოველ ქორის სიკვდილზე ატყდე-
 ბოდა ერთი დაეიდარაბა ბაკურიძის ოჯახში;
 მექორეებს და მემიმინოებს შებერტყავდნენ:
 რატომ კარგა თვალი არ აღვინეთ, რომ შეგე-
 ტყათ ქორი ვინ მოკლაო. მითითონ ბაკური-
 ძესაც ჯავრით რამდენიმე დღე მადა დაეკარ-
 გებოდა. დიდი ძიება მოხდებოდა; მაგრამ გი-
 ვი ვინ იქნებოდა, ვინ იტყოდა, დედა კული-
 ანი მყავსო. მჯახში კი ამბობდნენ: სწორეთ
 კინკები შერებინ ამ საქმესაო, რადგან ერთს
 ბებერს გამდელს კულიანობას ეწამებოდნენ
 და კინკები იმის მოსამსახურებებთ მიანდათ.
 ბაკურიძე ძალიან ცდილობდა ამ ბებრის
 გაგდებს; მაგრამ ვერა მოეხერხებინა რა:
 ის იყო იმის ცოლის გამდელი. ბატონი დი-
 ლით და საღამოთი მუდამ ნადირობდა, და-
 ნარჩენს დროს შინ ატარებდა. ზამთრით ტა-
 ხტზე ჰგორავდა და თუ არ ეძინა, ჩიბუხით
 ბოლთასა ჰსცემდა: ზაფხულობით მუხის ჩე-
 როში გადაიტანდა ხოლმე თავის ტახტსა. იქ
 მუდამ ძველი ხალიხა იყო გაფენილი და ზედ
 მუთაქები ვლავდნენ. ხანდახან, როდესაც შუა
 დღის ძილი გაუტყდებოდა, ბაკურიძე დაიძა-
 ხებდა: „ბოჰო, ცხენი შემიკაზნე, მუშას უნდა
 დაეხედოვო“.
 შინ მუდამ ოც-ოცი ბიჭი თავს დასტრია-
 ლებდა. მსენი ძალიან თვალ გამოქიმულნი
 იყვნენ ბატონის ბრძანებზე. მრთხელვე და-
 ცდილნი იყვნენ, რომ ბაკურიძეს სიღები
 მზათა ჰქონდა გაუგონრობისათვის. ზოგჯერ

ენის მედიტორეთა შედგენილებას, ეს უნდა იყოს ყოველგან იმ გვარი, როგორც სადმე ჩვეულება და წესი არის. ძანგრესმა დაბოლოვა ამითა, რომ უნდა შევიდნენ მეცადინეობაში მუშათაგან შედგინონ კოპიერატორული ასსოციაციები, რომელნიც იქმნებიან დამყარებულნი გლახურს წესებზედა, რომელიც მოჰყვება ყოველ გვარ ფულის სარგებელსა, მიწის ქირასა და სხვა ყოველ გვარ დამატარებელს და გამარჯვებულს საგნებსა, და ყოველს მუშას მისცემენ თავის ნამუშაოს სრულად; უნდა ეცადნენ, რომ ამ ასსოციაციებმა მიიღონ ყოველი გარდაწყვეტილება და დაწესება, რომელნიც არიან მიღებულინი ჰენიესის, ლოზანისა და ბრუსელის კონგრესებში.

ისპანია.

ნამდვილი ამბები ისპანიიდან დაწერილებით არ არის და ტელეგრაფები გეტყობინებენ ნაწყვეტ-ნაწყვეტ ცნობებსა, რომლისაგანაც არ შეიძლება კარგათ წარმოვიდგინოთ ისპანიაში მომხდარი ამბები. ამისაგანაც აქამდის მოსული გაზეთების განსჯა ცხადი და გარკვეული არ არის. ეს კი შევიძლია ვსთქვათ, რომ აღდგომილება დიდის სიჭარბით მოვიწინებთ მხარეებში და მიზეზი ამისი სხვა არა არისრა, რომ მმართველობის მოწინააღმდეგეთ მოპოვებს ხალხში მრავალი ეხლანდელი მდგომარეობის უკმაყოფილონი. ამასთანავე ჯარი, რომელიც გადუღდა მმართველობას, ხალხს თავისკენ იმხრობს და თავის მფარველობას უცხადებს. ტელეგრაფი გვაცნობებს, რომ აღდგომილება უფრო და უფრო ვრცელდება და მალე დედა ქალაქში მადრიდშიც მღელვარება უნდა მოხდეს. მაგრამ არ ვიცით, ეს ამბავი რაზე ეყარება, რადგანაც ისპანიის ტელეგრაფები სულ მმართველობის ხელშია. მაინც და მაინც მერკოსის გაზეთები ძალიან შეშფოთებულები არიან ამ ამბებისგან. აღდგომილებას უფრო მხედრული ხასიათი აქვს; ანგლიურ გაზეთის „Daily News“ სიტყვით ეს აღდგომილება მოხდა უფრო ხალხისათვის, ვიდრე თვითონ ხალხისაგან; ეს არისა ამდგრეულობა ჯარის ნაწილისა და გენარლებსა, და არა ხალხის აღდგომილება. მსლანდელი ამბავი გვაგონებს ძველ აღდგომილებას იმ განსხვავებითა, რომ ადრე უნდოდათ მინისტრების გადაყენება და კაროლის უფლებას კი არ ეცხობოდნენ. მსლა კი ეტყობა, რომ ყველა პარტიებს თანხმობა მოუხდენიათ, რომ დედოფლის იზაბელას წინააღმდეგათ იმოქმედონ, ან სრულებით ეხლანდელი მეფობის გვარი გააგდონ.

მადრიდი 8 (20) ენკენისთვეს. მადრიდში დადის შემდეგი პროკლამაციის ქალაქი იქაურ რევოლუციის კომიტეტისა:

ან ცხრა კაცი მოგროვდებოდა ხოლმე ერთ-ალაგს. ერთს იმათგან დასამდენ დედათ და რომელსაც წილათ ჰხედებოდა თვალის-დახუჭვა, იმას უნდა ჩადოთ თავი დედის კალთაში. სხვებში ერთი ვინმე აიღებდა ტყვის და რაც ძალი და ღონე ჰქონდა დაჰკრავდა ზურგზე თვალ-დახუჭულს. ეს წამოვარდებოდა გაბეცებული ზეზე და უნდა გამოეცნო ზურგზე ვინ დაწინა! მალაზხულს ცრემლიან თვალეშივე ეტყობოდა, რომ ძალიან ასწოვდა ზურგის კანი. ის იხედებოდა იქით-აქეთ, რომ როგორმე გამოეცნო თავის გამლახველი. თუ ჰალალას ბედზე მოატანდა ხელს ტყვის დამკრეფლსა, ხომ კარგი, თორემ ზოგჯერ მიუხედავრელს იმდენსა სცემდნენ, მინამ ზურგში წყალი არ ჩაუღებოდა.

ტყვის ეხსდნენ ძალიან მოქნილს თხილის ჯოხსა, რომელიც ბუკალბათ იყო დაყოფილი; კიდევ იმიტომ განძრევანზე ტყაცანი გაჰქონდა; რაც უნდა დაგერტყა, არა ტყდებოდა და საწინაოთ მწარეთაც სცემდა. მონებიანი კაცი ბევრს შესანიშნავს ცელილებას შენიშ-

„მადრიდელებო! დიდხინის მოსალოდინებელი ჟამი ბოლოს დადგა. თავისუფლება იქ აღსდგა, სადაც დაიბადა ამ საუკუნის დასაწყისსა, რომელსაც გაბედვით უნდა უწოდოთ ისპანიის აღდგენის საუკუნო. ჩვენთა მხნე ზღვის მხედართა მამულში დაბრუნებისას ნახეს დედა ქვეყანა სიღარიბეში მფლობელთა დაჩაგრისაგან და ჩვენ მამაცს ჯართან ერთად შეუერთდნენ ხალხსა. ხალხი, ჯარი, მრთელი ერთობა წინ აღუდგა ჩვენ დამხობელ მტარველობას. ახლა ჩვენ არ მოუწოდებთ თქვენს სიმამაცესა, არამედ თხოვნით მოგმართავთ, რომ სიფრთხილით მოქმედებდეთ. საბრძოლეთა მზათ იყავით, მაგრამ ბრძოლას კი ნუ ასტეხთ. ჩვენ შებრძოლება არ მოგვიხდება, ამიტომ რომ ჩვენთან მყოფნი სალდათები, აგრეთვე თავის უფლებების მოყარენი არიან და მარჯვე შემთხვევას ელიან, რომ ხალხსა და თავიანთ მოძმე მხედრებს შეუერთდნენ. მოუტადეთ ამ უკანასკნელს წამსა, რომელიც ახლია. მალე გამოვიბრწყინდება ნათელი ჩვენის დღესასწაულისა, სიმაართლის და თავისუფლების დღესასწაულისა. მოვა დღე თავისუფლებისა, და არა მკვლელობისა და მტაცებლობისა, როგორც საღმრთო რევოლუციის მოწინააღმდეგეები ამბობენ. მოქალაქენო, თქვენ თვითონ სიკვდილით დასაჯეთ ყველა მკარცელი და მტაცებელი და ამასთან დაამტკიცეთ, რომ ყოველი სათნოებით შემკული ხართ, როგორც თავისუფლების მოყარე ხალხთ შემფერის. ძამიტეტმა თუ საკიროთ დაინახა, რომ თქვენ უფრო გაბედვით მოიქცეთ, ამ შემთხვევაში ამას გაცოდინებს. იმის ნიშნის მოცემას მოუტადეთ. ამ ნიშანს საქვეყნოთ არ მოგცემთ, რომ ჩვენმა მტრებმა, ან მოუთმენელ და მოუხერხებელ მოძმებმა ენება არა მოგცენრა, რომელიც ჩვენ არ გვიანდა მოვანდნოთ. ნიშანს საიდუმლოთ მოგცემთ, თქვენის გამოცდილის მეგობრების შუამავლობით. ამისთვის არ ერწმუნოთ სხვა რჩევასა. მართობა და კეთილგონიერება — აი რას გირჩევთ ამ ჟამათ.

მადრიდის რევოლუციის კომიტეტი.

მადრიდის კორრესპოდენტი გაზეთის Temps-ის გვარწმუნებს, რომ შემოხსენებული სარევოლუციო კომიტეტი დიდი ხანია მადრიდში დაარსდა და შედგენილია ბევრ გამოჩენილ მოქალაქეთაგან სხვა და სხვა გვარის აზრის მექონეთაგან, და უფრო ერთის მხრით ლიბერალურ ერთობის მოაზრე, გენერლებთ-გან, რომელნიც ამ ახლო ხანებში ძანარის კუნძულებზე ექსორიათ გაგზავნეს და აგრეთვე მოაზრე გენერლებთაგან პრიმისა და მლოზავოსაგან მეორეს მხრით. ამ კომიტეტს მინდობილი აქვს ყველა შემოხსენებული პროკლამაცია გეაჩვენებს მადრიდის მომლოდინებრივს,

ნავდა ტყეით გალახულის კაცის სახეზე: ის იწვოდა სირცხვილითა, „ვთუ ვერ გამოვიცნოვო“ და წყლიანი თვალეები ამასთანავე ჰხატავდნენ იმის შინაგანს ტანჯვას ზურგის კანის ტყვილით. მეორე და მესამე ღამეს ბევრნი მოვიდნენ კუზიანები. მინაც იმათი ემკობა არ იცოდა, იფიქრებდა საწყლებს მეტის მეტის ცემით ზურგზე კუზები ამოსვლიათ; და არც იქმნებოდნენ ერთობ შემცდარნი. მთქვით რომ ზურგიდგან არ ამოსვლოდათ, ზეიდგან ხომ მაინც ჰქონდათ დაკრული ბალიშის კუზი. მოდი და ნუ გაიკეთებ კუზსა, მინამ ზურგის კანი კამბეჩის ტყავით არ გაგინადონ! მაგრამ თუ ამ ეშმაკობას შეუტყოზდნენ, მაშინვე დიდი ხარხარით ამოაკლიდნენ ზურგიდგან ბალიშსა.

ამას გარდა ერთნაირი თამაშობა კიდევ ძალიან ართობდა დამისმთველებს. მაგალითად დასხდებოდნენ პოლზე ფეხ-მოკეცილი, კაცი და ქალი ოკამდის მანცა. წინ ზუხარში ცეცხლი გუფუნებდა. (უნდა ვთქვათ, რომ ეს ამბავი ზამთრით მოხდა. მინც თავით იჯდა,

მშვიდობიანურს მდგომარეობას; რომელსაც ამ ჟამამდე ეს ქალაქი იცავს.

„ქელის გაზეთში“ იწერებინა ისპანიიდან ენკენისთვის 14 (26)-სა: თუმცა მხედრულ მდგომარეობაა, მაგრამ მადრიდში სჩანს დიდი თავისუფლება. სარევოლუციო კომიტეტის წევრილები თითქმის ცხადთ დადის ხალხში. აქ მოგვაცქეს უკანასკნელი პროკლამაცია:

ჩვენ დარწმუნებული ვიყავით გამარჯვებაზე, მაგრამ არ მოველოდით, რომ ასე ადვილათ და მალე გავიმარჯვებდით. ხმაღ ამოუღებლათ ეს არის ეხლა დაევიტრეთ ანდალოზის მახრა და ეს ადკილი დიდის დღესასწაულობით დახედა ჩვენს მამაც გენარლებსა. ეს მხნე წინამძღვარი გ-მოვიდნენ ანდალოზიდან და მადრიდს უახლოვდებიან. ამ დღეებში კეთილშობილურის გრძნობით აღსდგა შერროლი. ქორუნიში ხმელეთის და ზღვის ჯარები მშურათ შეუერთდნენ ხალხსა. ბალიციაში მამაცმა საბალამ მოძრაობის მოთავობა იტვირთა, და იმასთან ერთათ მოქმედებს გენერალი ძანტრერასი. ანდალოზის და ბალიციის მახრებში იუნტები (კამიტეტები) შესდგებიან პარტიცემულ კაცებისაგან. ისპანიაში ახლა მხოლოდ ორი პარტიაა — ლიბერალებისა (თავისუფლების მოყარეებისა) და აფსოლუტისტებისა (რომელნიც ხელმწიფის სრულის გარეშეუსაზღვრელ უფლების მომხრეი არიან). მადრიდის სარევოლუციო იუნტა (კამიტეტი), რადგანაცა ჰხედავს, რომ ყოველივე წინააღმდეგობა რევოლუციისა უსარგებლოა და უფრო გამოჩენილი პარტიცემულნი ჯარის კაცი აღდგომილების მომხრეი არიან, ამისათვის გადასწყვიტა, რომ მამულის ორგულათ ჩარიცხოს ყოველი ჯარის კაცი, რა ხარისხისაც უნდა იყოს, რომელიც თოფის სროლის ბრძანებას გასცემს ხალხზე ან ამდგარ ჯარზე. . . . ძამიტეტმა ზედმოწვენით იცის, რომ ზოგიერთი ზომის მოყარენი ამ ხანებში ცდილობენ დაიყოლიონ ჩვენი გენარლები, რომ დედოფალი ტახტიდგან გადააყენონ და ტახტზე დასვან იმისი შვილი ალფონსი. ძამიტეტი ვალათ რაცხს საყოველთაოთ გამოაცხადოს, რომ ამ ჟამათ მიითელის რევოლუციის პარტიის ჰაზრისათვის საენებელათ ყოველსავე შეცვლას თავისის პროგრამისას. პროგრამის საფუძვლათა დეცხ იზაბელას და სრულის იმისის ჩამოამელობის ტახტიდგან გადააყენება.

რევოლუციის კამიტეტი

გაზეთში „Presse-ში“ სწერენ: „ამ ჟამათ ისპანიაში ორი გაცალკეებული მოძრაობაა, რომელიც ერთ დროს აიშალა, თუმცა ერთმანერთში საერთო არა აქვთრა. მართის მოძრაობის თავში გენერალი პრიმია, გენერალ ძანბალეროსა და რადასოსთან ერთათ; ეს უკანასკნელი ამ ბოლოს ხანებში ბურგო-

იმას ხელში ეჭირა ერთი გონჯის სიგძე თხილის ჯოხის ნამორი, შუაზე გახეთქილი. ნახევრებს ერთმანეთზე მიაკრავდნენ და ისე ააგდებდნენ. თუ ორივე ნახევარი ზურგებით დაეარდებოდა მიწაზე, მოთამაშე ხელმწიფეთ გახდებოდა და თუ გულით, მაშინ ეფიხრათ. მინც ააგდებდა ამ სათამაშოებს, და თუ ისინი ერთი გულით და ერთი ზურგით დაეცემოდნენ, ვთი იმის ბრალი! იმას დაუძახებდნენ მუხანათს (ხელმწიფის მრალატეს) და რასაც ხელმწიფე გადაუწყვეტდა, ის უნდა აესრულებინა. მეზირს ხელში ტყეჩი ეჭირა და მუხანათს ზურგზე ბოლოს ადგნდა, თუ კი ხელმწიფე უბრძანებდა. ზოგიერთი კეთილი გულის ხელმწიფე გამჩინდებოდა ხოლმე და ყველა ლამაზ გოგარებს მუხანათს დააკოცინებდა, ან უბრძანებდა დაწევიო და ლამაზ გოგოს გულზე დაუსომდენ. ლმერთმა ამისთანა დასჯა ნურც სააკაოს და ნურც საიკიოს ნუ მომაკოლოსო, იმხნდა გულში მუხანათი. ამ თამაშობას ეხსდნენ ხელმწიფეობისა. არც ერთს თამაშობაში იმდენი სიცილი

სში დატუსალებულები იყვნენ. პრიმია, მსურუქ ისპანიისა და პარტიუგალიის შეერთება ან რესპუბლიკათ; ან ერთის კონსტიტუციურის უფლებების ქვეშა, რომელიც დაფუძნებული იქნება დაწესებულის კრებისაგან. — მეორე მოძრაობის მოთავეთ არიან ძანარის კუნძულებიდან მოსული გენერლები სერანოა; ლუღჩე და მდმირალი ტოპეტე; რომელთაც აღდგომილების ნიშანი პირველათ მისცეს ძანდიქსში. იმათ შედგინეს სევილიაში დროებითი მმართველობა და მოითხოვენ დედოფლობაგან ტახტზე უარის ყოფასა თავისის დის მთავრინა მონპანსისთვის; მადრიდში გაეცრელებულია ჰაზრი, ვითომც ამ პლანს ბევრი უტხო ქვეყნის სახელმწიფოები ხელს უწყობენ და პრუსიამ აღუთქვა, რომ პირველათვე ის აღიარებს მთავრინა მონპანსის ისპანიის დედოფლათა; მაგრამ უპირველესი დამრკოლება მთავარხეაო.

— პარიჟში სხვა და სხვა ქორები იმის მთავაო მონპანსიეზე. ძმობზენ რევოლუციამ იმიტომ ნელნელა მიდისო; რომ მთავარმა შემწეობაზე უარი სთქვაო. ამბობდნენ კიდევ; რომ მთავარს ვითომც სიტყვა მიეცეს; რომ ენკენისთვის 8 (20) მადრიდში უნდა ყოფილიყო და იმის მიუხედელობა იყოფო; რომ ისპანიის ამ თავე ქალაქში აღდგომილება აღარ მოხდაო. ამ ხმებს არ დაეჯერება. აღდგომილება ასტყდა და ეხლაც არის მთავრისა და მთავრინას შეუწყენელათ. არც დასაჯერია; რომ მთავარს ისპანიის ტახტის იმედი ჰქონდეს, ამიტომ რომ ბევრ ქალაქებში განდგომილებმა გამოაცხადეს რესპუბლიკა. 10 (22) ენკენისთვის მთავარი მონპანსიე ისევე პარტიუგალიის თავე ქალაქში იყო და არ ეტყობოდა რომ სადმე აპირებდეს წასვლასა;

7 (19) ენკენისთვის ისპანიაში გამოცხადებულია ბანაკური მდგომარეობა. მადრიდის გუბერნატორის პროკლამაცია არ აცხადებს ამის მიზეზსა.

ნაწყვეტ-ნაწყვეტათ ტელეგრაფით მოსულ ამბებისაგან გადაწყვეტით ის გვესმის, რომ გემების ესკადრა აღმირალის (ზღვის ჯარის და გემების თავის) პინტონას და ტოპეტის მოთავებობით აღსდგა და დაიპყრა თოფის უსაროლელათ ალჯეზირასი და ძალიქანი.

სევილიის ქალაქის კომენდანიტი გენერალი იკიეფლო შეუერთდა ამ მოძრაობასა.

ზონზალეს-მრავო (პირველი მინისტრი) იმ დროს დედოფალს ახლდა სან-სებასტიანოში *); აქედან შრანციაში გაემგზავრა. ბენერალ ძანარა (მარკიზი დე ბეანანა) მადრიდს მივიდა ენკენისთვის 8 (20) რიცხვსა; დედო-

* სან-სებასტიანო მდებარებს ჩრდილოეთს, ისპანიის და შრანციის საზღვართან ახლოს; თითქმის ბისკაის ზღვის ნაპირსა. მადრიდი ძვეს შუა ისპანიაში.

და დაეიდარაბა არ ატყდებოდა ხოლმე, რომ გოროც ამში.

ბოლოს დამისმთვეაც გათავდა. ღედამ დაუწყო ძუძუს წოვება თავის პაწაწას; სამ კვირას აწოვა და მერე ძუძუც გაუშრა. ანასტასია მგრძნობიერი ქალი იყო და რევაზსაც ერთობ არ უყვარდა ალფონსიანობა. ძმისის გულამაყი და ზოგჯერ უზრდელი, ხეგრე ლაპარაკი ძალიან სჩატრავდა ანასტასიას. ის მუდამ რადასაც სწყუხდა, ძვირად შეხედებოდა, რომ კარგს გუგნებავდ ყოფილიყო. სულ ამებს დედის ძუძუზე ცუდი ხედმოქმედება ჰქონდა. თუმცა დედას არ უნდოდა თავისი ერთად ერთი შვილისა ვინგინდარასთვის მიბარება, მაგრამ ბოლოს, როცა სულ გაშრა; მეტი ღონე არა ჰქონდა, და თანხნდა ძიძის მოყვანაზე. ძიძამ დიდხანს გვი გასძლია ბაკურადის სახლში. ანასტასიას დღითი დღე უფრო და უფრო ჰმურდა, რომ ყმაწყილი თანდა თან ეჩვეოდა ძიძასა. ბოლოს შეჰმურდა პატარა ჩხვილის სიყვარული და ძიძა სახლიდან გაუძახა. მამწვილს დაუწყეს ზრდა ღენით და პურიითა.

(შემდეგი იქმნება).

ფლისაგან მინდობილი აქვს ახალი მინისტრობა შეადგინოს. მენერალი ძალიან დანიშნულია სამხედრო გუბერნატორათ მადრიდისა.

ტელეგრაფის მათემატიკა შეწყვეტილა და სამხედრო უფროსობა ამბავს არასა გზავნის.

მადრიდი სავსეა ჯარითა; ხალხი ყველა გადაჯვარდინებულ ქუჩებში გროვდება; ყველანი გადაწყვეტილ საქმეებს ელიან. მონზალეს ბრავომ თუ ისპანიას თავი დაანება, ეს იმიტომ მოხდა, რომ ხელმწიფის მომხრეებს საქმე წაგებულნი ჰქონდა; მარტო იმას შეეძლო ეხლანდელის ამდგომელობის წინააღმდეგობა.

როგორც მადრიდის კორრესპონდენტები მეროპის გაზეთებში იწერებოდა ერთ ხმათ, დედოფლის იზაბელას ტახტიდან გადმოყენება უწყველია, თუმცა ისპანიის გაზეთები ამასე ძალიან ჩუმად არიან.

— ბაზეთში „Temps“-ში იწერებოდა სან-სებასტიანოვან შემდეგსა: „გადადგება ბურბონებისა; გაუმარჯოს დაწესებულ კორტესებსა (სახელმწიფო კრებას)“! აი ეს არის აღდგომილების პროგრამა. მმართველობას ტელეგრაფები უჭირავს და საქმეების მდგომარეობის ეთარება რაც, მოსდის, მალავს. ამბობენ სევილიაში რამდენიმე დღეში გაუგზავნია და პასუხი კი არ მოსვლია.

დედოფალი ენკენისთვის 7 (19) გარეთ არ გამოსულა, 8 (20) რიცხვს წარგზავნა ყოფილა. ხალხი არ დახედვია ისეთი გულით, როგორც სხვა დროსა. ამავე რიცხვს საღამოს 6 სათზე დედოფალი აპირებდა ჩქარის სიარულით წასულიყო მადრიდში. წასასვლელათ მზათ იყო დედოფალი. რამდენსამე წამის წინათ მოვიდა ძალიან საჭირო დევეზი; ამის გამოთ დედოფალი ისევ სან-სებასტიანოში დარჩა.

— ენკენისთვის 15 (27) იწერებოდა Temps-ში: „პრინციანოვან მოწერილი წერილები გეაცნობებენ ქატალონიის მახრში მოძრაობის დაწყებასა. ამბობდნენ, რომ გენერალი პრინცი პატიკიდან ბარსელონაში წასულია აბჯროსანის გემით „სარაგოსათი“; ძალიან ვარგათა სჩანს, რომ რევოლუციონერების პლანია ზღვის ნაპირები დაიჭირონ და შემდეგ შუა სახელმწიფოში შევიდნენ. აგრეთვე გეაცნობებენ აღდგომილებას მალენსიის მახრში; ეს აღდგომილება ადგილობრივია, თავის თავთ სხვის გარეშე შეუწყვენელათ მოხდა და ამის მსხვერპლათ შეიქმნა გენერალ კაპიტანი ჰასსე. საჭიროა დაუმატოთ, რომ ოფიციალური „მადრიდის გაზეთი“ დაჯერებით გვარწმუნებს, რომ მადრიდში მშვიდობიანობაა.“

Gazette de France-ში ენკენისთვის 8 (20) სწერენ: „მანდგომილების პარტიები ისპანიაში ძალიან მარჯვეთა და ოსტატობით ირჯებიან. როდესაც გენერალი პრინცი ლონდონიდან გავიდა ისპანიას, განდევნილი გენერლები, სამხედრო გემების შემწეობით ზღვის ნაპირს მიაღწენ და ძალიან ჩამოხდნენ; აქ მოხდა აღმირალიმა ტონეტმა ზღვის ჯარის ორის ბატალიონით განდგომილების მხარე მიიღო. მართა ამ ბატალიონმა ძალიანის მოსსე გზა დაიჭირა, მეორე ბატალიონმა რკინის გზა ძალიანისა და ხერესისა და ამგვარათა სევილიის გზის პირი ხელში ჩაიგდო. ძალიანის მცხოვრებლებმა განდგომილების მხარე დაიჭირეს, დედოფალი იზაბელამ აღდგომილების ამბავი მიიღო ენკენისთვის 6 (18) რიცხესა. სან-სებასტიანოში რომ ეს ამბავი ხალხში გავარდა, მაშინვე ბაიარლები ჩამოიღეს, რომელიც დედოფლის მოსვლისას აემართათ. დედოფალი საჩქაროთ მინისტრები დაიბარა რჩევისათვის. მინისტრებს რჩევა ჰქონდათ გათენების ოთხ საათამდის. რჩევის წინათ დედოფალი უთხრა პირველ მინისტრს მონზალეს ბრავოს: „ეხლანდელ გარემოებაში ყველაზე უმეტესათ მეჭირება გენერალი“. მონზალეს ბრავომ საჩქაროთ თხოვნა შეიტანა

რომ მინისტრობისაგან დაითხოვონ. პირველ საათზე მინისტრების რჩევაში მოვიდა დონ-სოზე-დე-ლა-მონხა; ამას მიენდო ახალი მინისტრობის შედგენა. მენერალ მონჩამ მოითხოვა ბეგრის სამსახურიდან დათხოვნა და ენკენისთვის 7 (19) მადრიდს წავიდა.

ბაზეთში „ვიგაროში“ სწერენ 11 (23) რიცხვიდან. „სან-სებასტიანოში დედოფლის იზაბელას ნახევარ საღამ-ნისა, რომელიც მარშალ მონხას გაუგზავნია, ამასა ლაპარაკობენ: „სალამანკა დედოფლისათხოვდა მონხას მაგიერათ, რომ მადრიდში დაბრუნებულიყო ასტურიის პრინცი ერთათა, რომლის გარეშემო ხალხს შეუძლია შეგროვება, და ამასთან თან არ წამოიყვანოს სეკრეტარი უ. მარფორი, რომელზედაც ხალხი აეგულათ არის. ამ უკანასკნელმა სიტყვებმა დედოფალი ისე გულზე მოიყვანა, რომ თავი ევლარ შეიშავრა და ეს შემდეგი მეტის მეტი თავგამოდებული სიტყვები სთქვა თავის ხალხზედა: „მე აქა ვრჩები, — სთქვ დედოფალმა, — და სანამ ეს ავანაკები არ დაამარცხეს, მანამ აქედამ არ მოვალ; თუ ჩემი ბედისწერაა, რომ მე დამამარცხონ, ამ შემთხვევაში შრანციაში წავალ სიხარულითა, რომ ბოლოს ამ ავანაკ და მტაცებელ ხალხს მოვჩივო.“

— იმავე გაზეთში სწერენ: „აღმირალიმა ტონეტმა ორის დღით უფრო აღრე დაიწყო საქმე, ვიდრე უნდა მომხდარიყო. მანდგომილების პლანი იყო, დედოფალი გემზე დაეტუსალდებინათ გზაზე, როდესაც გამგზავრდებოდა ბიარცში შრანციის იმპერატორის და მისის მეუღლის სანახავათა. დედოფალი ბრესტში ნაპირზე უნდა გადაესვათ და მთელ ისპანიაში ერთ დროს მოეხდინათ აღდგომილება.“

— ბაზეთში Temps-ში იწერებოდა 14 (26) სექტემბერს: „ისპანიაში შემოფოთებულნი არიან დედოფლის გადაწყვეტილობაზე, რომლითაც იყო სამჯერ გამოცხადებული იმის წასვლა და მერე ისევ სამჯერ უარის თქმა. მადრიდში დედოფლის მიღებას ემზადებოდნენ, სან-სებასტიანოში — გამგზავრებასა, და მასუკან ამაებსა სცვლიდნენ და ამ გვართ დედოფალს რაკი ცოტადენი სახელი ჰქონდა, ისიც დამკარგა. ამისთანა ყოყმანება მეფის გეგროვობის გემათთვის დაუსჯელათ არასოდეს არ ჩაივლის. დედოფალზე უფრო მეტ გაკიცხვას მიეცა დედოფლის მეუღლე გენერალ კაპიტანი ჯარისა და პირველი მცველი ტახტისა. საზოგადო პაზრი დიდს სიძულიდით ეყარობა. რევოლუციის კამიტეტი ისევ მომლოდინეობითს მდგომარეობაშია. მარშალმა მონხამ იმავე მინდობილი საქმე მინისტრობის შედგენა აქამდე ვერ მოახერხა. მხოლოთ ერთი ამხანაგი იშოვნა მსტრადა ზღვით მინისტრათა რომლისაც თანამდებობა, სრულებით ამაოა, რადგანაც მთელი ფლოტი რევოლუციას მიუდგა. მარშალ მონხას და იმის ახლო ამხანაგებს განზრახვა აქეთ, რომ დედოფალს უარი ათქმევიონ ტახტზე ასტურიის პრინციისთვის.

სხვა და სხვა ამბავი.

შანტასტიკური სცენა ბიარციში შეხვედრისა. ახალ გაზეთში „მაფი“ რომელიც გამოდის პარიჟში, დაბეჭდილია ერთი ძალიან მახვილი სტატია, რომელსაც ჰქვია „შეხვედრა ბიარცში“. ამ სტატიას ძალიან მოუხდება ისპანური სტილი.

„იგავით ნათქვამი მართალი, ცოტათ გენერჩევა პირდაპირ ნათქვამს მართალსა.“

მს სტატია თითქო ხუმრობს, მაგრამ ძალიან საფუძვლიანადი წარმოგვიდგენს საქმის გარემოებასა. იმაში წარმოდგენილია ზალა იმპერატორის პევილიონში ბიარცის, 18-ს სექტემბერს ზალაში შემოდის, ისპანიის კაროლევა იზაბელა, უწყდის ხელს ნაპოლე-

ონს და ეუბნება სამდურავს იმაზედ, რომ მიზიტის გაკეთება შენ გემართა და მეკი გამაკეთებინა. იზაბელა ეუბნება ნაპოლეონს, რომ შენთან ძალიან საჭირო საქმეზედ მაქვს სალაპარაკო და მსურს წარუდგინოს თავისი რჩევის თავმჯდომარე, მონზალეს-ბრავო, ძალიან ნიჭიერი კაცი. ამაზედ იმპერატორი აყენებს იმასა, და ეუბნება რალაკ ნაწყვეტ-ნაწყვეტ სიტყვებსა, რომელთაც ხან ამბობს ხმის ამალღებითა და ხან კითხვითა. „მაშ თქვენ არახართ ჩემს აზრზე თანახმა?“ ამბობს იზაბელა. „პარგი, მაშ შეუდგეთ ჩემს პირველს საგანსა, რომლისათვისაც ვარ მე აქ მოსული. მემოვედი აქ იმისთვის რომ დამიფაროთ, თენო დიდებულებავ, ორის ჩემი დიდი ხნის მტრისაგან სიგლახკისა და რევოლუციისაგან. რაკი შეეხება ფულსა, ამაზედ მადლობა უნდა გითხრათ, რომ თქვენ მოიხმარეთ ჩემთვის ყოველი ღონის ძიება: შუ. შრემმა, თქვენმა მიწების ბანკის მმართველმა მომცა 50 მილიონი, რომელიც მიჭირდა გამოუთქმელად. მს კეთილი საქმე ვგონებ ძალიან მოეწონათ აქციონერებსა სხვა და სხვა საზოგადოებისასა, რომელიც არის დაწესებული შრანციის ინტერესების დასაცველათა. იმპერატორს არ სჯერა. იმპერატრიცა მინც უცხადებს დიდს მადლობასა, თუმცა ჯერ არც ფული მიუღია და არც არის იმედი, რომ მიიღოს. მრამოდეა ათი მილიონი, ამბობს კაროლევა, რომელიც სთხოვა, სრულე-

ბით არაფერია, როგორც პეტროვიჩი საპარის მქისადგილებში. შრანციაში იმდენ ფინანსების კამპანიები არის; იმპერატორს უნდა მოეხერხებინა იმისათვის 500,600 მილიონი სესხი. მარდა ამისა იმპერატორს უნდა მიეცა ჯარი დასახოცათ ანარხიის გველეშაბისა. ნაპოლეონი ამ სიტყვებზედ თითქო თავს იქნევს; „მართალია, ამბობს კაროლევა, თქვენ ახლავე არ შეგიძლიანთ მომცეთ ჯარი. მე მესმის, რომ თქვენ თითონაც არა ხართ ჯერ დამშვიდებულნი. ღმერთო, რა უსიამოვნო კაცია ის მილგელმი! რა დაუმაღლობლობა არის ეგა, როდესაც თქვენ იმდენი სიკეთე გიქმნიანთ იმისთვისა!“ მაგრამ მახვილი გონებიანი კაროლევა პოულობს გზას მოიცილოს დაბრკოლებანი. იმპერატორმა რომ გამოუგზავნოს თავისი ჯარიდან რომელიმე ნაწილი, რომელიც უსაქმოთ იყოფებოდა რომში და ატრიკაში, მაშინ კაროლევა გაგზავნის რომში თავის ხალდათებსა, რომელთაც თუმცა ვერ ენდობა ვიდრე ისპანიაში არიან, მაგრამ წმინდა პეტრეს სატახტო ქალაქში კი დიდს ერთგულობას გამოიჩინდნენ. ამ გვარად შესდგებოდა მისელოსა და შემოგრების კავშირი; იმპერატორისათვის უფრო სასარგებლოა ისპანიის ტახტზე ნახოს უკანასკნელი ბურბონის ჩამამაგლობისა ვინმე, ვიდრე ერთი სამაგალი მეტოცი მოხანსივ. კაროლევის აზრით ეს უფრო სახერხო არის; მაგრამ იმპერატორს ჯერ ვერ მოუსაზრავს ეს ყოველი და ამიტომ ძაროლევა აძლევს ერთს დღეს ამის მოაზრებისათვის, და სთხოვს სასიამოვნო პასუხი მისცეს მეორეს დღეს სან-სებასტიანოში.

განცხადებანი

„სასოფლო გაზეთის“ გამოცემაზე

1869 წელში.

მომავალს 1869 წელს „სასოფლო გაზეთი“ გამოიცემა იმავე პროგრამით, როგორც აქ წელს გამოიცემოდა

ხალხოსაწარი შასი:

გაგზავნით ტფილისში და გარეშე ადგილებში ერთი წლისა ოთხი მანეთი; გაუგზავნელათ სამი მანეთი;

სასოფლო სასამართლოებისათვის გაგზავნით სამი მანეთი. ნახევარი წლისა გაგზავნით ორი მანეთი; გაუგზავნელათ ერთი მანეთი და ათი შაური, ერთი ნომერი ორი შაური.

„სასოფლო გაზეთი“ გამოიცემა ორ კვირაში ერთხელ ხუთშაფათობით.

ხელი მოიწერება.

ტფილისში „დროებისა“ და „სასოფლო გაზეთის“ რედაქციის კანტორაში, მელიქიშვილის და კამპ. სტამბაში.
ტფილისის გარეშე მცხოვრებთა შეუძლიანთ მოითხოვონ ამ აღრესით: ВЪ Тифлисъ. ВЪ Контору Редакциі „Сельск. Газеты“ при Типографіи Меликова. и Ко. ამასთანავე იბეჭდება თვითონ გაზეთის პროგრამაცა

სამეცნიერო და სალიტერატურო

ჭურნალის „მნათობის“ გამოცემაზე.

მთავრობის ნებადართვით, მომავალს 1869 წელს ახლად გამოიცემა უ. ივ. მლიოზიშვილისაგან ნ. ავალიშვილის რედაქტორობით, სამეცნიერო და სალიტერატურო ჟურნალი „მნათობი“ შემდგომის პროგრამით:

- I. სამეცნიერო ნაწილი:
  1. ისტორიული სტატიები.
  2. ბუნებისმეტყველებიდან სტატიები, საზოგადო ცხოვრებაში გამოსადგენი.
  - II. სალიტერატურო ნაწილი:
    3. რომანები, მოთხრობები და დრამატუკული თხზულებანი, ადგილობრივნი (ესე იგი ჩვენი ცხოვრებიდან) და გადმოკეთებულნი.
    4. პრიტიკული სტატიები.
    5. სხვა და სხვა საგნის შესახებ და ბიბლიოგრაფიული სტატიები.
    6. ლექსები, და
    - III. დამატება:
      7. სხვა და სხვა ენებიდან ნათარგმნი რომანები.

ჭურნალი გამოვა ყოველს თვის თითო წიგნად, სიერცით შევიღო თაბახიდგან ათ თაბახამდე, ანუ 117 გვერდიდან 160 გვერდამდე.

წლის ფასი, ესე იგი თორმეტი წიგნისა, გაგზავნით ცხრა მანეთი, გაუგზავნელად რვა მანეთი; ნახევარ წლისა — ექვსი წიგნისა — გაგზავნით ოთხი მანეთი და ათი შაური, გაუგზავნელად ოთხი მანეთი; თითო წიგნისა თხუთმეტი შაური.

ხელის მოწერა უპიკლავა:

თბილისში „მნათობის“ რედაქციის კანტორაში, რომელიც იწყობება ტუკაში, ავეჯლის ქუჩაზედ, დ. ავალიშვილის სახლებში.
თბილისის გარეშე მცხოვრებთ შეუძლიანთ მოითხოვონ ამ აღრესით: ВЪ Тифлисъ. ВЪ Контору редакциі грузинскаго журнала „МНАТОБИ“. ВЪ Кукахъ, въ домѣ Д. Авалова.